

سرماخوردگی و خطر دگزامتازون

عوارض آزاردهنده ناشی از آلرژی و حساسیت، به تجویز آمپول دگزامتازون برای خانمی میانسال منجر می‌شود.

عوارض آزاردهنده ناشی از آلرژی، حساسیت، به تحمّل آنها، دگزامتازون، دارو، خانم، میانسال، منجر می‌شود. غافل از آن که حتی کورتیکواستروئیدها یا داروهای کورتونی همچون دگزامتازون به نوبه خود ممکن است به بروز حساسیت پوستی شدید منجر شود. به این ترتیب، بروز آلرژی و در واقع راش‌های پوستی شدید این خانم را برای مدتی طولانی درگیر پروسه درمانی دیگری می‌کند و خاطره تلخی از تزریق داروی موثری مانند دگزامتازون را در ذهنش به جا می‌گذارد.

دکتر محمود هورمند، داروساز در این باره به جام جم می‌گوید: نکته مهم در تجویز و مصرف داروهای کورتونی همچون دگزامتازون، بتامتازون یا آنتی‌بیوتیک‌ها آن است که بدرستی و در موارد ضروری توصیه شود. بعلاوه بیمار باید قبل از مصرف دارویی مانند دگزامتازون، پزشک یا داروساز را از سابقه آلرژی به این دارو یا مصرف هر نوع مسکن غیراستروئیدی مانند آسپیرین و اسید مفنایک مطلع کند. چون مصرف این نوع مسکن‌ها با مشکلات گوارشی همراه است و دگزامتازون نیز بر شدت اختلالات گوارشی می‌افزاید و حتی شخص را در معرض ابتلا به زخم معده قرار می‌دهد. اهمیت و ضرورت توجه به عوارض مصرف نابجا و خودسرانه داروهای کورتونی از جمله دگزامتازون زمانی بیشتر می‌شود که بدانید طبق گفته مسئولان سازمان غذا و داروی وزارت بهداشت نزدیک به 50 درصد نسخه‌های درمانی در کشورمان، حاوی داروهای کورتونی است.

داروهای کورتونی؛ مانند تیغ جراحی

داروهای کورتیکواستروئیدی که در لفظ عامیانه به کورتون‌ها معروف است، داروهای پر قدرتی است و به همین علت داروسازان آنها را به تیغ جراحی تشبیه می‌کنند. یعنی در علاج بسیاری از بیماری‌ها قوی‌ترین ابزار درمانی محسوب می‌شود که البته می‌تواند عوارض جدی هم داشته باشد، اما نکته مهم کاربرد درست و بجای آنهاست.

دکتر هورمند با اشاره به تضعیف سیستم ایمنی بدن با مصرف طولانی مدت داروهای کورتونی از جمله دگزامتازون می‌گوید: در واقع، زمانی که دچار ورم و التهاب می‌شویم مثلاً در بیماری‌های التهابی ریه، روده و مفاصل بدن، کورتون‌ها قادر به فرونشاندن این التهاب و ورم هستند. اما از سوی دیگر، کورتون‌ها باعث فرونشاندن فعالیت دستگاه ایمنی می‌شوند و به این علت، این داروها و بویژه آمپول دگزامتازون در کنترل انواع آلرژی‌ها به کار می‌رود، اما مصرف طولانی مدت این داروها نیز شانس ابتلا به انواع عفونت‌ها و شدت آن را بالا می‌برد.

مراقب باشید، آبله مرغان نگیرید

به گفته دکتر هورمند مورد خاصی که باید قبل از تزریق داروهای کورتونی از جمله دگزامتازون مورد توجه قرار بگیرد، مساله ابتلا به آبله مرغان است، البته بجز کسانی که آبله مرغان گرفته‌اند، در چنین شرایطی، تظاهرات آن فقط به عوارض پوستی خلاصه نمی‌شود و می‌تواند علائم بسیار خطرناک دیگری نیز داشته باشد و این نکته بسیار مهمی است که باید در تجویز و مصرف کورتیکواستروئیدها از سوی پزشک و بیمار مورد توجه قرار بگیرد.

دگزامتازون درمان سرماخوردگی نیست

متأسفانه تزریق آمپول دگزامتازون برای بیمار، هنگام بروز سرماخوردگی در کشور ما بسیار شایع است، در حالی که دکتر فرشته علیمردانی، داروساز در این باره به جام جم می‌گوید: شاید در ظاهر با تزریق دگزامتازون، علائم سرماخوردگی بسرعت از بین برود، اما به علت اثراتی که این دارو بر تضعیف سیستم ایمنی بدن می‌گذارد، خطر ابتلا به بیماری‌های عفونی نیز در بیمار افزایش می‌یابد. به همین علت، بیمار باید در چنین شرایطی هر نوع علامت ساده همچون تب و بی‌حالی را جدی بگیرد و به پزشک مراجعه کند. زیرا ممکن است در معرض ابتلا به یک بیماری جدی عفونی قرار داشته باشد.

سراب بدنسازی با مصرف دگزامتازون

متأسفانه این روزها پای آمپول دگزامتازون به باشگاه‌های بدنسازی نیز باز شده است و علاقه‌مندان به بدنسازی نیز از دگزامتازون تزریقی به عنوان داروی کورتونی برای حجم‌دهی به عضلات استفاده می‌کنند. در حالی که دکتر علیمردانی در این باره می‌گوید: دگزامتازون نه تنها به افزایش حجم عضلات و توان ورزشکاران منجر نمی‌شود، بلکه باعث افزایش تجزیه عضلات، کاهش توده عضلانی و ضعف آن می‌شود. همچنین با مصرف این دارو امکان پارگی و آسیب دیدن تاندون‌ها در ورزشکاران، هنگام انجام حرکات ورزشی بشدت افزایش می‌یابد.

دیابتی‌ها و فشارخونی‌ها مراقب باشند

به گفته دکتر علیمردانی، مصرف دگزامتازون با وجود فواید درمانی می‌تواند با مصرف نابجا، عوارض خطرناکی مثل تاخیر در بهبود زخم‌ها، افزایش فشارخون، چربی و قند خون را به همراه داشته باشد، زیرا این داروی کورتونی اثر بخشی داروهای کنترل‌کننده فشارخون و چربی خون را کاهش می‌دهد و بیمار، بدون آن که خود بداند در معرض بروز اختلالات خطرناک متابولیکی قرار می‌گیرد.

گیرد. چنین اتفاقی حتی ممکن است برای بیمارانی که از داروهای ضد صرع استفاده می کنند نیز رخ بدهد. همچنین خانم ها در دوران یائسگی باید نسبت به عوارض دگزامتازون در بالا بردن شانس ابتلا به پوکی استخوان آگاه باشند.

پونه شیرازی / گروه سلامت